

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนร่วมพัฒนา การใช้หลักสูตรสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 คน และครูผู้สอน จำนวน 64 คน ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 5 โรงเรียน
2. ศึกษานิเทศก์อำเภอ ที่ทำหน้าที่หัวหน้างานพัฒนางานวิชาการ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ที่โรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรสังกัด จำนวน 5 คน
3. ประชาชนชาวบ้านที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและแนวคิดจากตำรา เอกสาร หนังสือ ตลอดจนสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ในโรงเรียนประถมศึกษา
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ โดยแยกเป็นประเด็นหลัก

และประเด็นย่อย

3. จัดทำเครื่องมือเพื่อจัดเก็บข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยเครื่องมือ จำนวน 4 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างสำหรับผู้บริหารโรงเรียน แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้บริหารโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการสนับสนุนส่งเสริม และการนิเทศติดตามผลของผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งปัญหาและแนวทางแก้ไข ในการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างสำหรับศึกษานิเทศก์อำเภอ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของศึกษานิเทศก์อำเภอ

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการสนับสนุน ส่งเสริมและการนิเทศติดตามผลของศึกษานิเทศก์อำเภอ รวมทั้งปัญหาและแนวทางแก้ไขในการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามสำหรับครูผู้สอนซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และแบบปลายเปิด (Open-ended) แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้สอน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ การนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ในลักษณะต่างๆ ปัญหาและแนวทางแก้ไขในการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นของครูผู้สอน ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

ฉบับที่ 4 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่ง โครงสร้าง สำหรับปราชญ์ชาวบ้าน แบ่งออกเป็น

2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของปราชญ์ชาวบ้าน

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการถ่ายทอดความรู้หรือประสบการณ์

และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นของปราชญ์ชาวบ้าน ในโรงเรียนร่วมพัฒนา การใช้หลักสูตร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ได้กำหนดแนวทางและขั้นตอนสำหรับดำเนินการดังนี้

1. ศึกษา ค้นคว้า หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นในโรงเรียนประถมศึกษา และการสัมภาษณ์บุคคลที่มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น และภูมิปัญญาชาวบ้าน ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ครูผู้สอน นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ
2. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพของภูมิปัญญาชาวบ้าน ในจังหวัดสุพรรณบุรีโดยการสัมภาษณ์ ศึกษานิเทศก์อำเภอ ศึกษานิเทศก์ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ผู้อำนวยการศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด และศึกษาเอกสารจากศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด และสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคตะวันตก
3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า มาประมวลและกำหนดโครงสร้างของเครื่องมือ โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาทำวิทยานิพนธ์
4. สร้างแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบกึ่ง โครงสร้าง ตามขอบข่ายและเนื้อหาที่กำหนดตามโครงสร้าง โดยให้ครอบคลุมกรอบความคิดและขอบเขตของการวิจัย
5. นำเครื่องมือ ที่สร้างเสร็จเสนออาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ เพื่อให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
6. นำเครื่องมือ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา และความถูกต้องของภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
7. นำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและแก้ไข ปรับปรุงแล้วมาขอคำแนะนำและความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์

8. จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
2. ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำส่งให้โรงเรียนและเก็บรวบรวมด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อขอความร่วมมือไปยัง หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนโดยขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ศึกษานิเทศก์อำเภอ และครูผู้สอนในโรงเรียน

3. จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปให้ครูผู้สอนทั้งสิ้น 64 ฉบับ ได้รับคืนและมีความสมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 100.00 สำหรับข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์อำเภอ และประชาชนชาวบ้านด้วยตนเอง และได้ข้อมูลครบทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100.00 ดังรายละเอียดในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละของเครื่องมือที่ส่ง/สัมภาษณ์และได้รับคืน และมีความสมบูรณ์ จำแนกตามประชากรที่ให้ข้อมูล

เครื่องมือ	จำนวนที่ส่ง/ สัมภาษณ์	จำนวนที่ได้รับ	ร้อยละ
แบบสัมภาษณ์			
- ผู้บริหารโรงเรียน	5	5	100.00
- ศึกษานิเทศก์อำเภอ	5	5	100.00
- ประชาชนชาวบ้าน	20	20	100.00

ตารางที่ 1 (ต่อ)

เครื่องมือ	จำนวนที่ส่ง/ สัมภาษณ์	จำนวนที่ได้รับ	ร้อยละ
แบบสอบถาม			
- ครูผู้สอน	64	64	100.00
รวม	94	94	100.00

การวิเคราะห์และเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่ง โครงสร้าง ที่ได้รับคืนมาและมีความสมบูรณ์ทั้งหมดไปวิเคราะห์และเสนอข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบกึ่ง โครงสร้าง ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) แจกแจงค่าความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย
2. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามใช้การวิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สูตรคำนวณหาค่าร้อยละ (ประคอง กรรณสูต, 2525)

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบในแต่ละข้อ}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$